

ÁLLÁSFOGLALÁS

AZ

EURÓPAI DUNA RÉGIÓ STRATÉGIÁRÓL

Alulírott magyarországi érdekképviseltek, civil szervezetek eleget téve az EU Bizottsága felhívásának, tanulmányozván

1. az Európai Tanács 2009. június 19-i,
2. az Európai Parlament 2010. január 20-i állásfoglalását,
3. az EU Bizottsága direktívái
4. az EU Regionális politikát irányító biztosainak nyilatkozatait,
5. az eddigi részvételi (stakeholder) konferenciáin elhangzottakat,
6. a tagállamok eddigi hozzátételi javaslatait, valamint
7. a Duna stratégiával foglalkozó más dokumentumokat (ulmi, budapesti nyilatkozat), továbbá
8. az Európai Tanács 2010. március 25-26-án elfogadott az „Europe 2020” c. dokumentumát

az Európai Duna Régió Stratégiáról /EDRS/ az alábbi közös állásfoglalást teszik, és egyben kérik az Európai Tanácsot, az Európai Parlamentet, az Európa Bizottságot és az EU tagállamait, hogy ezzel kapcsolatos döntéseik során azt vegyék figyelembe.

*

- I. Azonosulva az Európai Tanács 2009. június 19-i és az Európai Parlament 2010. január 20-i határozatában foglaltakkal, szükségesnek tartjuk, hogy
 - globális és európai dimenzióban, valamint a Duna vízgyűjtő területére kiterjedően, illetve
 - az EU Bizottsága „Európa 2020” c. dokumentumának direktívái alapján.

az EU intézményei meghatározzák az EDRS prioritásának elemeit

A fenti dokumentumok és a Bizottságban a témát kezelő Regionális Főigazgatóság által kiadott tájékoztatók, az uniós politikák és stratégiai célok, program irányelvek szinte mindegyike hozzárendelhető az EDRS-hez.

Ezért tűnik logikusnak, hogy az EU Bizottsága első megközelítésben nem helyezett kilátásba nevesített forrás allokációt, új intézményt és jogi szabályozást az EDRS programjához és intézkedéseihez.

Ugyanakkor számításba véve az össz-európai fejlődés szempontjából, és éppen az Európa 2020. fejlesztési irányelvben megfogalmazott konkrétumokhoz igazodó, lehetséges EDRS prioritás elemeit, látható, hogy ***két olyan prioritási elem van, amelyek úgynevezett „megoldás programok” keretében valósíthatók csak meg, és ezekhez uniós szinten nevesített forrás és intézmény szükséges.***

Az EDRS-nek azon a prioritási elemeire utalunk, amelyek megvalósításához a lisszaboni szerződés 3.b cikkének (3) pontjában foglaltak szerint az Európai Unió szintjén szükséges azok megvalósításáról intézkedni.¹

Az Európai Unió szintjén lehet csak kezelni és érdemi eredményt, megoldást elérni az EDRS prioritásaként kezelendő, következő, a Duna-vízgyűjtő területén túlmutató és össz-európai hatású elemeit.

/Az EDRS globális és európai dimenziója/

- 1) A lehetőségekre és a folyamatokra, továbbá a területi, népességi, gazdasági és a társadalmi potenciál méretére figyelemmel, jelentősen – de lehet, hogy döntően - fogja meghatározni egész Európa, az Európai Unió helyét, szerepét a globális térben a Duna vízgyűjtő területén
 - *található környezet,*
 - *az itt élő lakosság és dolgozók életminőségének, valamint*
 - *az itt lévő államokban az EU közösségi vívmányoknak a jövőbeli alakulása, fejlődése.*

Tekintettel arra, hogy az EU keleti szomszédsági politikájába sorolt, vagy integrációs programjába tartozó, illetve a legutóbb csatlakozott országok mindegyike a Duna vízgyűjtő területén helyezkedik el.

Ezért *az EDRS nem csupán az EU egyik makro-regionális programja, hanem az Európai Unió megújulásának és a globális térben való versenyképes fejlődésének indukciós programja kell legyen.*

Az EDRS tehát jelentősen elősegítheti, felerősítheti a Duna vízgyűjtő területének, és azon túlmenően az Európai Unió versenyképességét és fejlődését, továbbá a geopolitikai stabilitását (különösen Kis-Ázsia és Balkán tekintetében).

¹ A Lisszaboni szerződés 3. cikk (3) bekezdése szerint: „a szubszidiaritás elvének megfelelően azokon a területeken, amelyek nem tartoznak kizárólagos hatáskörébe, az Unió csak akkor és annyiban jár el, amikor és amennyiben a tervezett intézkedés céljait a tagállamok sem központi, sem regionális vagy helyi szinten nem tudják kielégítően megvalósítani, így azok a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt az Unió szintjén jobban megvalósíthatók.”

Az EDRS prioritásának egyik legfontosabb és legkonkrétabb eleme ugyanis - a fenntartható műszaki, technológiai, ökológiai feltételekkel – az, hogy

- *a Föld észak-atlanti és ázsiai térségei között, az Unió leghosszabb folyója, a Duna a Rajnával, a Majnával együtt Európát délkelet-északnyugat irányban, majd évtizedek múlva a Fekete tengertől a Donon és a Volgán keresztül az Uralig átvélve (mint egy újfajta „selyemút”),*
- *létrehozza, kiteljesítse az áruk, személyek biztonságos és hatékony áramlásának intermodális folyami és (vasúti, közúti, légi) partmenti összeköttetését. Hozzáteve, hogy ehhez a közlekedési módok között a vízi és vasúti közlekedés arányát lényegesen növelni szükséges a fenntarthatóság érdekében és határain belül.*

Javasoljuk, hogy e célnak a teljesítése legyen az EDRS európai szintű prioritásának az egyik eleme 2020-ig.

Ennek a stratégiai prioritásnak *legyenek elsőbbségi projektjei az Európai Unió Bizottsága által koordinálva, egységes szemléletben a Duna teljes hajózható hosszában a korszerű belvízi hajózási követelményeket megvalósító folyamatszabályozás ésszerűsítésével, fenntarthatóságával.*

2) *A másik prioritási elem a Duna és vízgyűjtő területén*

- *az ivóvíz kincs megőrzését,*
- *a felszín alatti és felszíni vizek, vízjárások ökológiai állapotát, biztonságát*

- a lehető legteljesebb mértékben – szavatoló és megvalósító, az Európai Unió által összehangolt, épített és természeti környezeti beavatkozások programja, amely által teljesíthetők a Natura 2000 és a Bizottság által az Európa 2020 stratégiában megfogalmazott „20/20/20” éghajlat-változási/energiaügyi célkitűzések.

A Dunára és mellékfolyóira ennek keretében, valamint ezek partmenti térségére kiterjedően

- *az árvízvédelem,*
- *a szennyvízkezelés,*
- *a többfunkciós mellékágak és folyami csatorna-hálózat*
- *az öntözéses mezőgazdaság, a halgazdaság és a természeti örökségvédelem*

olyan, megoldás jellegű és 2020-ig megvalósítható beavatkozásai, programjai és makro-projektjei kerüljenek nevesítésre, amelyek multiplikátor hatással lesznek

- *a „Duna térsége, vízgyűjtő területe” makro régiójában,*
- *és azon túl adaptálhatók lehetnek a teljes unió területén más régiókban is.*

Szükséges, hogy a stratégia megalkotásának további fázisaiban a prioritás e két eleméhez kapcsolódó és azok *méretezésére legyenek* elfogadott és közvetlenül ható *indikátorok*.

Nyilvánvaló tény, hogy minél távolabb van Béctől egy adott – leszakadó vagy felzárkózni igyekvő - régió, település, illetve folyó, folyam-szakasz kelet, dél-kelet felé haladva a Duna és vízgyűjtő területén, annál kevésbé tud bekapcsolódni az EU ösztönző jellegű fejlesztési programjaiba. Ezért sem lehet csak a meglévő iniciatívákra, a tag-, kandidáló, illetve szomszédos országokra hagyni és csupán az interregionális területi együttműködésre építeni az EDRS prioritási elemeihez szükséges koordinációt, forrás biztosítást, intézményi és jogi háttérrel.

A legerőteljesebb, legdinamikusabb fejlődést elsődlegesen a Duna és vízgyűjtő területén lévő államokban, régiókban szükséges elérni az Európa 2020. stratégiájának megvalósítása során.

Különben Európa divergenciája gazdasági, társadalmi, politikai és biztonsági értelemben valós veszéllyé válhat.

Legyen az EDRS az „Európa 2020 Stratégia” nevesített programja!

Az EDRS-en belül szükséges a fenti prioritási elemek megvalósításáról az Európai Unió szintjén határozni, és ehhez *időlegesen* (pl. 2020-ig) forrást, intézményt hozzárendelni.

Megoldás lehet az intézményi háttérhez egy, kellő kompetenciával bíró, a Bizottság Főigazgatóságainak és Szolgálatainak, az EDRS vonatkozásában elvégzendő tevékenységek koordinálására hivatott, illetve belőlük szervezett, kis létszámú koordinációs ügynökség működtetése.

A 2014-2020. közötti időszak költségvetésében e prioritási elemek finanszírozási forrását megkülönböztetett módon is számításba kell venni.

A 2007-2013. költségvetési időszak hátralévő részében szükséges a meglévő, tervezett keretek között forrásokat

- *az EDRS két prioritási elemének paraméterezésére, indikátorainak megtervezésére, valamint*
- *a projektek előkészítésére fordítani.*

